

De Luchtmacht Stafschool

door S. VAN DER POL, Luitenant-Kolonel
van de Koninklijke Luchtmacht

HET LSS-embleem

„Teneinde mijn officieren bewust te maken van hun plichten en hen het vermogen bij te brengen voor zichzelf te redeneren, laat ik hen thans instrueren in de oorlogvoering, waarbij zij tevens leren hun eigen oordeel te vormen over alles wat zij doen”.

Bovenstaande uitspraak werd gedaan door Frederik de Grote bij de opening van de „Academie des Nobles”, de eerste staffschool in de geschiedenis, in 1765. Sindsdien zijn de krijgsmiddelen rigoureus veranderd en de inzichten op strategisch en tactisch gebied zijn reeds diverse malen gewijzigd. In wezen is genoemde uitspraak echter nog steeds van toepassing op de staffscholen van onze krijgsmachtonderdelen. De doelstelling moet immers nog steeds zijn: het opleiden van staf-officieren, die problemen op logische wijze kunnen oplossen en in staat zijn een eigen oordeel te vormen. Hoewel het ongetwijfeld noodzakelijk zal zijn in het ingewikkeld krijgsbedrijf een eenheid van denken te brengen door het doceren van bepaalde doctrines, mag dit nooit leiden tot een starheid van denken. Dit laatste geldt te meer daar door de snelle technische ontwikkeling bij zowel vriend als potentiële vijand een snelle aanpassing van tactische en strategische inzichten wordt vereist en het een groot gevaar inhoudt dit geheel over te laten aan de meer politiek geschoolde burger.

De Luchtmacht Staffschool van de Koninklijke Luchtmacht is gevestigd in het gebouw van Air Defense Technical Centre aan het Stadhoudersplantsoen 15 en heeft als waardige buur het Defensie Studie Centrum. Aan de Luchtmacht Staffschool worden twee soorten cursussen verzorgd:

de cursus Hogere Stafvorming en de Hoofdofficierscursus.

De cursus Hogere Stafvorming

Het doel van deze cursus is het opleiden van officieren, die door de Chef van de Luchtmachtstaf zijn geselecteerd voor het vervullen van staffuncties bij de Koninklijke Luchtmacht, c.q. geallieerde staven. Door het algemeen militair-wetenschappelijk karakter van de opleiding wordt tevens de grondslag gelegd voor de vorming van deze officieren voor het bekleden van hogere commandofuncties.

Teneinde dit doel te bereiken is bij de opzet van het programma ernaar gestreefd de aanstaande staf-officieren te leren voor zich zelf te redeneren en zich een eigen oordeel over diverse problemen te vormen. Hierbij wordt bij hen echter ook het nodige begrip aangekweekt voor het belang van een zo sterk mogelijk doorgevoerde eenheid van leiding en opvatting. Hiertoe wordt de stafdienst-doctrine van de Koninklijke Luchtmacht consequent toegepast en de organisatie van de Koninklijke Luchtmacht in al haar geledingen wordt getoetst aan de beginselen waarop deze organisatie berust. Voorts wordt de cursisten een gedegen begrip gegeven van de wijze waarop de luchtmacht in al haar geledingen de gestelde taak zal moeten uitvoeren. Veel aandacht wordt besteed aan samenwerking met de andere krijgsmacht-delen en overige instanties, waartoe een inzicht wordt verschaft inzake het gebruik, de mogelijkheden en de beperkingen van de andere delen van de krijgsmacht, alsmede van die civiele en geallieerde instanties waarmee wordt samengewerkt.

Een en ander wordt bereikt door het geven van theorie, het houden van oefeningen, het maken van studies, het houden van lezingen en discussies en het afleggen van bezoeken aan militaire en civiele inrichtingen.

Hoewel de krijgsmachtonderdelen niet zonder meer met grote bedrijven zijn te vergelijken door belangrijke bijkomende aspecten als gevechtsbereidheid, moreel, paraatheid, mogen wij in de huidige technologische marathonrace met militaire superioriteit als inzet, „management” als belangrijke factor niet onderschatten. Alle mogelijkheden dienen te allen tijde te worden uitgebuit teneinde uit de beschikbare middelen het meest nuttige effect te halen. In de krijgsmacht zijn niet alleen ingenieurs en economen verantwoordelijk voor een efficiënte bedrijfsvoering doch alle officieren zijn mede verantwoordelijk. Het is om deze reden dat alle luchtmachtofficiëren bekend dienen te zijn met de elementaire begrippen van bedrijfsleiding. Derhalve dienen ook de toekomstige staf-officiëren nauwkeurig op de hoogte te worden gesteld met de problemen waarmee zij op dit gebied kunnen worden geconfronteerd. De cursisten van de hierna genoemde Hoofdofficiërskursus maken reeds kennis met de basisbegrippen van de bedrijfsvoering, de cursisten van de Hogere Stafvorming krijgen hierin een uitgebreide voorlichting.

De syllabus. Teneinde het uitgebreide gamma van lesstof te dekken, is een onderscheid gemaakt in vijf groepen.

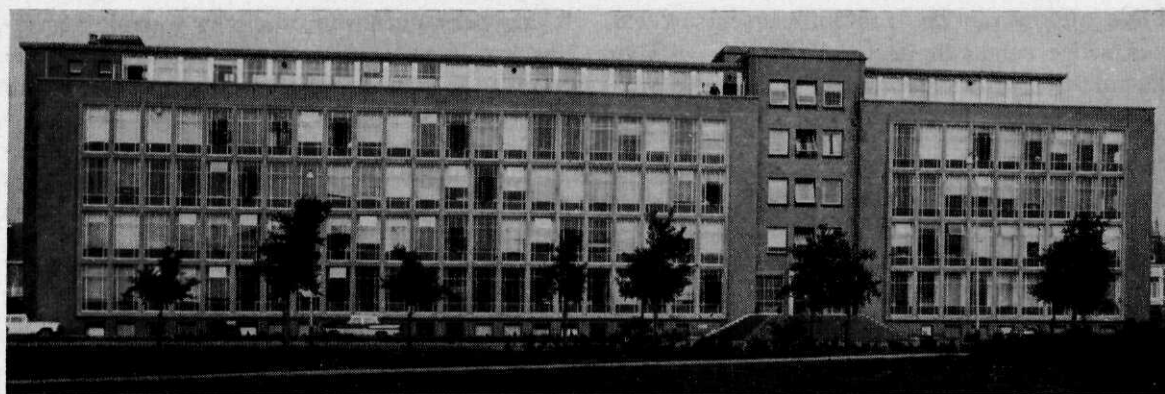
a. GROEP I omvat de algemene militaire kennis die iedere stafofficier nodig heeft voor de juiste uitoefening van zijn taak in oorlogs- en vredes-tijd. Hierbij wordt — in aansluiting op de nader te noemen Hoofdofficiërskursus — het vermogen om leiding te geven, een kritisch oordeel te vormen, helder en logisch te denken, zich duidelijk, nauwkeurig en beknopt uit te drukken en met verstand te lezen en te luisteren, verder ontwikkeld. Deze groep omvat de theorie in organisatie, krijgsgeschiedenis, spreken in het openbaar en de administratie.

b. In GROEP II wordt begrip bijgebracht van de specialistische aspecten en technische mogelijkheden van de luchtmacht in al haar geledingen. Deze groep omvat theorie in vliegtuigtechniek, „operations research”, bewapening, radartechniek, verbindingen, technische aspecten geleide wapens, nucleaire wapens, meteorologie, vlieg-fysiologie, vliegveiligheid, luchtverkenning, geneeskundige dienst, wetgeving en verkeersleiding.

c. GROEP III verschaft een gezond inzicht in het juiste strategisch en tactisch gebruik en de logistiek van de luchtmacht. De hieraan verbonden

De ingang van de Luchtmacht Stafschool

Het complex Stadhoudersplantsoen 15

theorieën zijn: strategische luchtmachtcrachten, luchtverdediging, tactische luchtmachtcrachten, vliegveldbeveiliging, gecombineerde operaties en logistiek.

d. GROEP IV omvat het aankweken van begrip voor de problemen verbonden aan defensiepolitiek, internationale verhoudingen en samenwerking op politiek en militair gebied; voorts het veruimen van het inzicht in de overige delen van de krijgsmacht. Deze groep omvat de theorieën in defensiepolitiek en krijgsmachttopbouw, geopolitiek, geostrategie, grondmachtcrachten, zee-machtcrachten en civiele verdediging.

e. GROEP V geeft de cursisten een ruime algemene ontwikkeling mee die voor de stafofficier van belang is om zijn functie naar behoren te kunnen vervullen. Deze groep omvat tevens het eerder genoemd vertrouwd maken met de economische bedrijfsvoering. Theorie wordt gegeven in staatsrecht, volkenrecht, filosofie, sociologie, Engels, Frans, Duits, begrotingspolitiek, psychologische oorlogvoering, mobilisatievoorbereiding, statistiek, economie, internationale verhoudingen, personeelspolitiek, economische geografie en interne organisatie.

Voor het geven van genoemde theorieën wordt buiten de docenten van de Vaste Staf van de Luchtmacht Stafschool gebruik gemaakt van experts van de Marine, Land- of Luchtmacht. Een goede samenwerking bestaat hierbij tussen de Hogere Krijgsschool, de Marine Stafschool en de Luchtmacht Stafschool. Ook experts uit de burgersector verlenen hun medewerking, bv. prof. S. U. Zuidema (voor filosofie), mr. G. B. J. Hiltermann, prof. C. D. J. Brandt en prof. I. A. Diepenhorst (voor internationale verhoudingen), prof. H. J. van der Schroeff (voor interne organisatie), drs. H. Kuipers (voor mil.-economische

geografie), prof. J. Tinbergen (voor economie), prof. N. E. H. van Esveld (voor arbeidsrecht), prof. S. Posthuma (voor economie), prof. H. Wittenberg (voor vliegtuigtechniek). Tussen de Marine Stafschool en de Luchtmacht Stafschool wordt ook ernaar gestreefd zo veel mogelijk colleges te combineren, hetgeen het contact tussen de cursisten van de twee stafscholen bevordert en uiteraard economischer is. Hoewel het aantal cursisten van beide scholen geen bezwaar oplevert (ieder ca. 10 officieren) geeft het faseverschil in de opleidingen door verschil in duur (MSS 9 maanden en LSS 14 maanden) en verschil in aanvangsdata hierbij grote moeilijkheden. Indien alle stafscholen van onze krijgsmacht in één gebouw zouden zijn ondergebracht — hetgeen wellicht geen utopie is daar SADTC naar de Waalsdorperweg verhuist — ware het een overweging aanvangsdata en duur van de diverse stafscholen op elkaar af te stemmen.

Selectie. Teneinde tijdverlies en onnodige teleurstellingen te voorkomen worden de cursisten van de Hogere Stafvorming door de Chef van de Luchtmachtstaf op strenge wijze geselecteerd. In principe moeten de kandidaten voor deze cursus voldoen aan de volgende eisen, waarna zij op eigen verzoek op de cursus Hogere Stafvorming kunnen worden geplaatst.

- a. Zij moeten behoren tot de dienstgroep van de officieren van de Koninklijke Luchtmacht.
- b. Zij moeten tenminste de effectieve rang van kapitein bezitten met een ouderdom in rang, vallende binnen de daardoor telkenjare bij Ministeriële Beschikking bekend te stellen grenzen.
- c. Zij moeten over een zodanige aanleg en studiezijn beschikken, dat mag worden verwacht dat zij de cursus Hogere Stafvorming met goed resultaat zullen kunnen volgen.

d. Na afloop van de Hoofdofficierscursus, c.q. voormalige cursus Staftechniek, moeten zij voor de cursus Hogere Stafvorming zijn aanbevolen.

Door de strenge selectie, waarbij ook met karaktereigenschappen wordt rekening gehouden, wordt bereikt dat afwijzen gedurende de cursus door gebrek aan studie-ijver en/of verstandelijke gave tot de uitzonderingen behoort. Alvorens de Chef van de Luchtmachtstaf de cursist het stafbrevet na een geslaagde theoretische opleiding uitreikt, dient de cursist in een functie op een staf eerst te bewijzen dat hij het geleerde ook in praktijk weet te brengen. Deze zg. stageperiode duurt 16 maanden. Daar de Hoofdofficierscursus zowel voor wat betreft de verdere opleiding als voor de selectie een intrigerende factor vormt in de opleiding van de stafofficier van de Koninklijke Luchtmacht, past het nu iets over deze cursus te zeggen.

Hoofdofficierscursus

Het doel van de Hoofdofficierscursus is drievoudig:

a. het geven van een verdere theoretische vorming aan officieren ter verkrijging van de vereiste theoretische bekwaamheid voor de hoofdofficiers-rangen;

b. het bekwamen van officieren voor de vervulling van lagere staffuncties op het niveau van de commando's en hogere staven, benevens lagere bevelvoerende functies;

c. het vaststellen van de geschiktheid van officieren voor het volgen van de cursus Hogere Stafvorming.

Hiertoe wordt op de cursus de algemene militaire kennis verruimd, de officieren worden vertrouwd gemaakt met de stafdienstdoctrine van de Koninklijke Luchtmacht en de grondbeginselen van de organisatie, en het logisch denken wordt bevorderd. Voorts wordt het op juiste wijze uitdrukken in woord en geschrift beoefend en de cursisten worden bekwaamd in het leiden van discussies en vergaderingen, het kritisch lezen en het juist opnemen van het gesproken woord.

De opzet van de cursus. De duur van de cursus is bepaald op ca. 17 weken. Daar de uitslagen van de cursus mede een rol spelen in het personeelsbeleid, worden voorlopig de cursussen opeenvolgend met een tussenperiode van ongeveer drie weken gehouden. De volgende categorieën officieren worden voor de Hoofdofficierscursus aangewezen.

a. Officieren van de dienstgroep officieren van de Koninklijke Luchtmacht in de rang van kapi-

De koffiezaal van de Luchtmacht Stafschool

Brevet van Hogere Stafbekwaamheid

De Chef van de Luchtmachtstaf, de

verleent aan de

registratienummer

, overeenkomstig het terzake bepaalde
in de beschikking van de Minister van Defensie van 26 oktober 1961 Luchtmachtstaf,
nr. 124371 A, het brevet van Hogere Stafbekwaamheid.

's-Gravenhage,

De Chef van de Luchtmachtstaf,
de

2A - III - 42201 327987 - 143

Het Brevet van Hogere Stafbekwaamheid van de Luchtmacht Stafschool

tein met een ouderdom in rang van tenminste drie jaren, aanvangende met een promotie van 16 november 1955 m.u.v. hen die de (voormalige) cursus Staftechniek aan de Luchtmacht Stafschool hebben doorlopen.

b. Officieren van de dienstgroep van officieren voor speciale diensten van de Koninklijke Luchtmacht in de rang van kapitein met een ouderdom in rang van tenminste drie jaren, die overgang wensen naar de dienstgroep van officieren van de Koninklijke Luchtmacht en aan de overige daarvoor gestelde eisen voldoen.

c. Reserve-officieren met een onbepaald verband als bedoeld in LO 1952, nr 24 L-LM, die op grond van het gestelde in brief CLS nr 121942 E d.d. 31 mei 1961 door middel van een request te kennen hebben gegeven te willen overgaan naar de dienstgroep van officieren van de Koninklijke Luchtmacht en die aan de overige terzake gestelde voorwaarden voldoen.

Het leerprogramma is in drie groepen verdeeld.

GROEP A omvat de militaire wetenschappen. De examenvakken in deze groep zijn: strategie, luchtverdediging, tactische luchtmachtstrijdkrachten, logis-

tiek, militair recht, organisatie, personeel, NBC-oorlogvoering, statistiek, verbindingen en elektronica, geleide wapens, vliegtuigtechniek en bewapening. Niet-examenvakken zijn: administratieve organisatie en bedrijfsleer, elektronische oorlogvoering, inlichtingen, psychologische oorlogvoering, militair-sociologische vraagstukken, oriëntatiecolleges over grondstrijdkrachten en zee-strijdkrachten, internationale verhoudingen.

GROEP B omvat de staftechniek. Behalve theoretische lessen in de stafdienst en communicatietechniek ligt het zwaartepunt in groep B in het ontwikkelen van het logisch denken. De cursisten maken een groot aantal oefeningen en houden lezingen en vergaderingen. De cursisten worden in deze groep gewaardeerd op inhoud van de werkstukken (logische gedachtengang, bevatelijkheid, grondigheid, duidelijkheid en beknoptheid), stafdienstkundige verzorging (toepassing Nederlandse taal, overzichtelijkheid, netheid en toepassing van de stafdienstregels), het spreken in het openbaar en het mondeling uitdrukkingsvermogen.

GROEP C omvat de talen Frans, Duits, Engels.

Om te slagen moet de cursist voldoende resultaten halen in de drie groepen. Voor de waardering van de groepen worden waardefactoren ingevoerd.

De waarde van de hogere stafvorming

De opleiding aan de Hogere Stafvorming omvat dus meer dan de stafschool die in 1765 door Frederik de Grote werd opgericht. Dit is allerm minst te wijten aan kortzichtigheid van de toenmalige deskundigen, doch is een gevolg van de steeds zwaarder wegende materieelsfactor. Werd in de 18e eeuw het grootste gedeelte van het defensiebudget besteed aan personeelsuitgaven, thans ligt het zwaartepunt bij de materieelsuitgaven en dit brengt ook een taakverschuiving van de militaire

leiders mee. Het is dan ook m.i. een juiste beslissing geweest dat, toen er in de luchtmacht behoefte werd gevoeld aan stafofficieren met meer inzicht in bedrijfseconomische vraagstukken, de bestaande stafopleiding werd uitgebreid met bedrijfseconomische college-uren en dat meer aandacht werd besteed aan het begrip „management”. Terecht werd hier uitgegaan van de gedachte, dat specialisatie op het hoge leidersniveau moet worden voorkomen en dat een officier die de Hogere Stafvorming heeft gevolgd een potentieel kandidaat moet zijn voor alle leidinggevende functies in de luchtmacht. De instelling van de Hoofdofficierscursus in januari 1962 was in dit geval een gunstige omstandigheid, daar op deze cursus een goede basis wordt gelegd voor de Hogere Stafvorming in de moderne stijl.

